

OKRUGLI STOL POVODOM 125. GODIŠNJICE ROĐENJA STJEPANA ZIMMERMANNNA

Marko Bošnjaković

Na našem se fakultetu 26. svibnja održao okrugli stol povodom 125. godišnjice rođenja prof. dr. sc. Stjepana Zimmermanna. Nazočili su: prof. emeritus Ivan Golub, prof. emeritus fra Bonaventura Duda, prof. akademik Vladimir Stipetić, prof. dr. sc. Josip Oslić, prof. dr. sc. Ivan Čehok, gosti i studenti.

Okrugli stol otvorio je prof. Oslić sa nekoliko riječi o prof. Zimmermannu. Prof. Zimmermann rođen je u Virovitici, na Badnju večer 24. prosinca 1984. Godine. Umro je na Veliku subotu, 16. travnja 1963. godine. U Virovitici je proveo djetinjstvo i polazio pučku školu. Gimnaziju je pohađao u Varaždinu i Zagrebu gdje je maturirao 1903. godine. U Zagrebu je studirao bogosloviju, a za svećenika je zaređen 1907. godine. Habilitirao je 1918. godine radom s temom *Opća noetika*, ali kao svećenik nije prihvaćen na Filozofskom fakultetu pa je postao nositeljem katedre za filozofiju na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu. Školovanje je nastavio u Rimu (Sveučilište Gregoriana) gdje je doktorirao filozofiju 1910. godine. Naslov akademika stekao je 1921. godine. Obnašao je i dužnost rektora Sveučilišta u Zagrebu od 1923. do 1924. godine. Za života objavljeno je 20 njegovih djela. Kao vrhunac tog opusa sporna je bila knjiga *Kriza kulture*, zbog koje je profesor i završio na sudu. Optužbe je uspješno odbacio. Posmrtno su objavljene još 3 knjige nastale iz rukopisa, a u pripremi je još pretipkanih rukopisa.

Kao filozof pripadao je hrvatskoj neoskolastici. Njegova filozofija na tragu je Aristotela i Tome Akvinskog, a glavne teme kojima je bio zaokupljen su noetika, filozofija religije, ontologija, ali i druge.

Riječi kojima je prof. Golub započeo svoje izlaganje *Moja sjećanja na Stjepana Zimmermanna* bile su pune ushićenja: Zimmermann nije umro! On živi kroz svoj rad za one koji imaju uho za njegove riječi. Profesor je progovorio o svom osobnom odnosu sa Zimmermannom te o Zimmermannovu odnosu sa studentima. Stjepan Zimmermann bio je jednostavno- ime. Ime koje smo vezali uz knjige: *Filozofija i religija i Duševni život*. Golub je uz smješak nastavio s anegdodom iz svojih studentskih dana. U to vrijeme knjige kršćanskih pisaca bile su rijetkost. Dođu u razred dvojica starijih kolega i kažu da imaju priliku nabaviti knjige, i *Duševni život* među ostalima. Mi se pomamili, dizali ruke za popis, da bi na kraju ovi stariji uzeli popis i dopisali: U Zagrebu prvi aprila. Nitko nazočan nije mogao ne nasmijati se. Tako je počela njegova potraga za *Duševnim životom*, koja ga je i upoznala sa prof. Zimmermannom. Zamolivši prof. Zimmermanna za primjerak knjige, dobio je odgovor: Zbog takvih kao što si ti izgubio sam i vlastiti primjerak! No, za prof. Goluba ipak je pronašao jedan primjerak. Kroz predavanje mogla se iščitati kako stručnost tako i osobna narav prof. Zimmermanna. I mene poslali u Rim na studij (nakon što mi je punih 18 mjeseci stalno odbijana prvo molba za putovnicu, a potom i žalba za rješenje). Kakogod, pohitao sam smjesta u Grad u koji vode svi putovi (kao ono Izraelci, dok se faraon ne predomisli), nisam htio otići a da ne pozdravim profesora Zimmermanna. Dao mi je jedan savjet. –Nemojte se tamo družiti (samo) s onima koje ste doma ostavili i koje ćete doma opet naći. Mnoga prijateljstva ostvario je slušajući taj savjet. Kroz predavanje vidjela se osobna blizina profesora Goluba i

profesora Zimmermanna. Predavanje je završio ukratko prikazavši njegovu oporučnu želju da ga se pokopa u franjevačkom habitu i riječima: I danas nam ima što reći.

Dr. Čehok počeo se baviti istraživanjem života Stjepana Zimmermanna osamdesetih godina zato da bi izvukao sve one Hegel- likove koji su bili silno važni, ali su bili poviješću zatrpani. Prof. Zimmerman je bio hrvatski intelektualac koji se opirao marksističkoj ideologiji. Dr. Čehok je nastavio predavanje o radu prof. Zimmermanna. Za njega je Zimmermann bio jedini hrvatski filozof koji je razvio konzistentan filozofski sustav. Bazirao se na noetici, na nju je dograđivao ontologiju, filozofiju života te konačno i filozofiju kulture. Za svaki dio uspio je izdati knjigu. Dr. Čehok je sam pronašao puno materijala koji su ostali iza njega. Za Zimmermannovu filozofiju kulture Čehok je istaknuo kako je najvrijedniji dio njegovog rada. To više što Zimmermann daje hrvatskom narodu pravo na samoopredjeljenje, jezik, kulturu, vrijednosti za koje smo se borili tek u moderno vrijeme, a on je o tome pisao još četrdeset i treće. Za kraj svog predavanja, dr. Čehok je napomenuo kako je bit filozofije zapravo njezina refleksija stvarnosti. Na to je dodao i Zimmermannove riječi: Sva filozofija staje pred jednostavnošću Sv. Franje. Dao bih sve da mogu jednu takvu rečenicu reći!

Bonaventura Duda svoje je kratko izlaganje započeo Zimmermannovim djelima. Napomenuo je kako je njegov opus upravo- metarski, a još nije ni gotov, jer dobar dio djela u rukopisima tek čekaju objavu. Kako kaže, nisu uvijek razumijeli njegov rad, ali su se samim čitanjem njegovih djela ponosili. Prisjetio se i jedne zgo-

de, kojom je rekao Zimmermannu: Malo ste nam predavali, a puno ste nas naučili. Pogledavši na Kantovu sliku što je visila na zidu odvratio je: E, pa ti bi mogao već i s njim razgovarati! Zimmermanna je nazvao kršćanskim filozofom u pravom smislu riječi.

Na početku svog izlaganja akademik Vladimir Stipetić ispričao je jednu zgodu. Profesor mu je odbio projekt o Stjepanu Zimmermannu koji je bio kršćanski filozof. Kasnije je Stipetić zamijenio tog profesora, a prilikom jednog razgovora primjetio je da kod sebe ima Zimmermannovu sliku. Očito su se s godinama i njegova stajališta promijenila. Zimmermann se nije ograničio smo na pitanja filozofije. Odredile su ga dvije odrednice: bogoslovski studij i razmišljanja o kršćanskoj praksi. Naglasio je kako su i danas neki ljudi nenakloni prema biskupima, pa čak i filozofima kršćanske orijentacije. O tome dovoljno govori i odgovor koji je Zimmermann dobio prilikom habitacije na filozofskom fakultetu: Kao skolastik vezani ste učiteljstvom Crkve i niste slobodni filozofirati. No unatoč tome, na filozofskom fakultetu tom je prigodom zavladała svojevrsna panika. S druge strane, sve do 1967. Godine svećenici su polagali antimodernističku zakletvu. Sve to bilo je aktualno za vrijeme njegovog studija. Zato iako nije bio upućen u raspravu za i protiv skolastike, nazivao ju je antičkim korijenom Crkve i smatrao ju svojim filozofskim pravcem.

Okrugli stol završio je diskusijom. Tijekom izlaganja sudionika i gostiju osjećala se posebna bliskost sa Stjepanom Zimmermannom i njegovim filozofskim nazorima. Okrugli stol je pokazao i potrebu za novim izdanjima Zimmermannovih djela.